

СВОБОДА

LIBERTY

ЖУРНАЛЪ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

РѢКЪ V.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 5-го Серпня 1897.

Число 32.

Календарь.

5	Ч.	Бориса и Глѣба
6	П.	Успеніе св. Анны
7	С.	Ермола. Параскевы муч.
8	П.	8. ПО СОЮЗ. Пантелеймона
9	П.	Прокора, Инокентія
10	П.	Каллиника, Серафима
11	С.	Смлы, Андроника

Звѣстъ.

Справки „Союза“. — Мова Е. В. Дебса. — Руске духовенство въ Угорщинѣ. — Вѣсти изъ Америки. — Вѣсти изъ Канады. — Новинки. — Вѣсти робѣтничіе. — Сибѣ и правда. — Заплатили за „Свободу“. — Фейлетонъ: Робѣтничіа справа. — Стихи: Доля робѣтничіа. — Погона за золотомъ. — Оголошена.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

В О Д О З В А

до членѣвъ „Р. Н. Союзу“.

Просимо всѣхъ нововступучихъ членѣвъ, чтобы сей-часъ зъ заплаченемъ першої вкладки до „Союза“ деклараціи свои головномъ секретареві водсидали.

Рѣвно-жъ просимо деклараціи тѣ выписувати на назначеніи до того паперка, а не на свисткахъ, карткахъ, або листахъ.

Въ деклараціи такой повинна бути докладно и со-вѣстно подана водповідь на всѣхъ питанія, а не только на декоративныя.

Тѣ секретарѣ, що не мають деклараціи у себе, нехай упомнуть ся о нихъ у головномъ секретаря, а такъ-же докладно подадутъ имена тѣхъ членѣвъ, котрі грамотъ ще не мають.

Ще разъ пригадуемо всѣмъ, чтобы свои мѣсячныя вкладки точно платили и завчасу до касы „Союза“ водсидали, чтобы завчасу можна було подавати до публичной вѣдомости мѣсячныя рахунки.

Наконецъ даемо до вѣдомости цѣкавымъ, що „Союзъ“ не платитъ посмертно-

го анѣ за жену, анѣ за мужа, если въ часѣ вступленія ихъ мужѣвъ або женѣвъ до „Союза“, мали больше якъ 45 лѣтъ житя, а то на подставѣ \$ 10 бук. и стату-товъ „Р. Н. С.“

Пригадуемо такожъ, що послѣ \$ 7 статутѣвъ нашего товариства, анѣ жены на-ходящія ся въ бременномъ станѣ, анѣ мужѣ тѣхъ женъ на той часъ за членѣвъ „Союза“ принятыми бути не могутъ.

Иванъ Глова
предсѣдатель.

Справозданіе касовое „Союза“ за мѣсяць Юлія 1897 р.

Edwardsdale, Pa.	
Руданічъ Яковъ	\$5.50
Buhalo, N. Y. Братство	
св. І. Хрестителя	10.00
Jamesport, L. I. N. Y.	
Пастернякъ Зах.	1.00
Mt. Carmel, Pa.	
Баволякъ Петро	2.00
Нѣмчикъ Иванъ	2.00
Mt. Carmel, Pa. Братство	
св. Димитрія	14.50
Mt. Carmel, Pa. Братство	
св. А.А. Петра и Павла	18.50
Centralla, Pa.	
Липтакъ Марко	1.50
Писарчикъ Гриць	1.50
Карлякъ Василь	1.00
Кальвачъ Осипъ	2.00
Kelayses, Pa.	
Сѣракъ Михаилъ	1.00
Shenandoah, Pa. Члены	17.50
Ansonia, Conn. Братство	
св. А.А. Петра и Павла	30.00
за Юнія и Юлія	
St. Louis, Mo. Братство	
св. Михаила	14.25
Pittsburg, Pa. Братство	
св. Николая	38.50
McAdoo, Pa. Братство	
св. Володимира	54.00
Chicago, Ill.	
Курпиловъ Мойсей	2.00
New Kensington, Pa.	
Вѣдникъ Павло	1.50
Lansford, Pa.	
Скарлошъ Кирило	1.00

Old Forge, Pa.	
Корбелякъ Яковъ	3.00
Waterbury, Conn. Члены	6.00
St. Clair, Pa. Братство	
Пр. Богородицѣ	15.00
Olyphant, Pa. Братство	
св. Іоан. Хрестителя	56.50
Mayfield, Pa. Братство	
св. Кирила и Методія	15.50
Scranton, Pa.	
Роздѣльскій Гр.	1.50
Elmira, N. Y.	
за Юнія и Юлія	9.50
Shamokin, Pa. Братство	
св. Кир. и Методія	106.20
West Troy, N. Y. Братство	
св. О. Николая	15.00
Jersey City, N. J. Члены	32.25

Разомъ: \$479.70

Фондъ желѣзный то-варства „Союзъ“ выносить зъ днемъ нынѣшнимъ \$1258.28.

Депозитѣвъ мае „Со-юзъ“ у себе на суму \$288.75.

Всѣхъ грошей въ касѣ готовіею \$2139.82.

Юрія Хиллякъ — Ив. Арданъ
касиръ секретарь.

Приступили слѣдующіи новіи членѣ до „Р. Н. Союзу“ въ мѣсяць Юлія с. р.

Зъ West Troy, N. Y. Братство св. О. Николая:

Число въ гол. книгѣ:	
1. Петригала Григорій	684
2. Гира Филипъ	684
3. Даяма Яковъ	685
4. Телепъ Филипъ	685
5. Рончковскій Стеф.	686
6. Снякъ Адамъ	686
7. Рончковскій Иванъ	697
8. Фрицъ Стефанъ	697
9. Федорчакъ Гриць	698
10. Паръ Лазоръ	698
11. Стасякъ Павло	699
12. Москаликъ Мих.	699
13. Яцевичъ Методій	700
14. Ткачъ Андрѣй	701
15. Шмайда Николай	701
Зъ Shenandoah, Pa.:	
16. Ластовскій Петро	532
17. Гавранъ Семанъ	532

18. Худникъ Петро	533
19. Увичъ Яковъ	533
20. Тарасъ Василь	534
21. Тхоръ Григорій	534
Зъ Mt. Carmel, Pa.:	
22. Баволякъ Петро	987
23. Нѣмчикъ Иванъ	988
24. Кутала Дмитро	987
25. Чатко Михаилъ	625
26. Крачуновскій Андр.	626
27. Ладыка Юрія	626

Зъ Shamokin, Pa.:	
28. Вархолякъ Юстина	612
29. Хомякъ Петро	612
30. Падуховичъ Семанъ	613
31. Сеньчакъ Иванъ	613
32. Шляхтичъ Максимъ	614

Зъ Mayfield, Pa.:	
33. Данило Петро	463
34. Телепъ Михаилъ	463

Зъ Waterbury, Conn.:	
35. Демяновичъ Мнх.	683
36. Зорило Петро	683
Зъ Jamesport, L. J. N. Y.:	
37. Пастернакъ Захаръ	988

Зъ Cohoes, N. Y.:	
38. Жидякъ Максимъ	701

Зъ Pittsburgh, Pa.:	
39. Карпинъ Яковъ	641

Зъ McAdoo, Pa.:	
40. Кудзай Иванъ	389

Зъ New Kensington, Pa.:	
41. Вѣдникъ Павло	

Зъ St. Clair, Pa.:	
42. Прнзо Михаилъ	428

Зъ Jersey City, N. Y.:	
43. Котаньскій Макс.	726

Ив. Арданъ
секретарь.

У В А Г А.

Хотячъ приступити до „Со-юза“ найпосылають вступ-не и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.
И увѣдомити секретаря подѣ адресою.

Rev. John Ardan
225 Warren st.
JERSEY CITY, N. J.

МОВА Е. В. ДЕБСА, одного зъ наибѣльшихъ ор-ганізаторѣвъ робѣтничѣвъ, ВЫГОЛОШЕНА въ Toledo, O. 1896 р.

Послѣ мои думки, що днесъ называють пытаемъ працѣ, есть властиво пыта-немъ цѣлою людскости. Ся-гае оно найважнѣйшихъ справъ людской суспѣль-ности, водъ него залежить успѣхъ, розвой и щасте цѣ-лого народу; пытае то об-нимае вже не лишъ робѣт-ничѣвъ того краю, вышло оно зъ краины працѣ и роз-ляло ся широко по всѣхъ верствахъ суспѣльности и видимо, що помѣжь людьми фаховыми, бизнесманами, въ загалѣ помѣжь всѣми дума-ющими и патристичными о-бывателями замѣтна певна охота розслѣдженія шкѣдли-вости нашихъ промысловыхъ водноспнъ и застосованія водповідного лѣку.

Позвольте менѣ запримѣ-тити, що и робѣтнички суть лишь повѣ-вѣрными самими собѣ (оплески). Они не користали зъ тѣхъ способ-ностей, зъ якихъ користати могли. Позаякъ вѣрю, що до розвязанія того питання потреба въ значной части, а навѣтъ передовѣмъ инте-лигенціи и просвѣты, прото здае ся менѣ, що робѣтнички, котрыхъ тѣ справы дотыка-ють и интересують най-близше, повинни старати ся познати условини працѣ подѣ кождымъ взглядомъ; повинни посвятити вѣльний водъ працѣ хвилѣ науцѣ справѣ экономичныхъ, доты-чающихъ поживы, убранія, по-мешканъ и иншихъ важныхъ сторѣвъ того питання.

Сказавъ-емъ до робѣт-ничѣвъ колѣйовыхъ въ Olean, N. Y., що богато зъ нихъ по-працѣ въ убраняхъ робочихъ

любятъ пересиджувати ра-зомъ и оповѣдати о рѣчахъ, котрі нѣколи не истнували и нѣколи не будутъ. (Смѣхъ, оплески). Бажавъ бымы, чтобы они частѣйше пересиджу-вали въ шкѣль. Smith ска-завъ недавно: „Досвѣдъ есть нашимъ учителямъ въ кож-дой работѣ. Тѣ, котрі дума-ють, мусятъ ридити тѣми, котрі працюють“. — Робѣт-нички до сего часу не ду-мали — хѣба черезъ заступ-ничѣвъ. (Оплески). Бажавъ-бымы, чтобы доверили влас-ной думцѣ, чтобы спускали ся на самыхъ себе.

Добра рада.

Селике число робѣтничѣвъ находить ся ще въ добрыхъ условіяхъ, але не користа-ють зъ нихъ. Въ протягу колькохъ лѣтъ переконають ся, о скѣлько влияют они на розвязане питання о праці. Бажавъ-бымы, чтобы неустанно, по трохи здобу-вали собѣ вѣдомости и под-носили уровень свои инте-лигенціи, чтобы робили щось въ цѣли удосконаленія себе самыхъ. Повинни бы прово-дити годины вѣльний водъ працѣ въ дома. Пытае пра-цѣ не може бути рѣшено въ салонахъ. Не представ-ляю собѣ пріятнѣйшого ви-ду якъ видъ робѣтничка, ко-трый вертаючи зъ работы, видитъ свѣтло пристани въ вѣднѣхъ своего дому, спожи-вае вечеру а опѣсля при-сувае свой старый фотель до огня и розмовляе зъ же-ною, бавитъ ся зъ дѣтьми. Чоловѣкъ, котрый то робитъ, вже причиняе ся до розвя-занія питання робѣтничого.

Признаю, що въ томъ краю находить ся богато тысячъ робѣтничѣвъ въ западѣ смутныхъ условіяхъ житя. Водъ нихъ не сподѣюсъ нѣчого, имъ належитъ ся помѣчь; они суть жертвою тѣхъ стосункѣвъ, котрі самы

сотворили а котрыхъ опа-нувати не могли. Якъ на-вѣвъ-емъ вышше, есть 3 до 4 миліоны робѣтничѣвъ безъ працѣ, идуть они зъ мѣста до мѣста даремно стараю-чися о занятѣ. То суть тѣ, котрі, якъ кажу, стали жер-твами нашихъ стосункѣвъ. Суть робѣтнички, котрі радѣ бы працювати и працюва-ли бы пыльно, але для нихъ нема работы.

Послѣ мои думки, въ виду нынѣшнихъ стосун-кѣвъ, мусятъ прійти часы, коли то смутне положене змѣнитъ ся.

Найтаннѣйшій товаръ.

Чи застановлялисье ся коли глубше надѣ положе-немъ чоловѣка безъ працѣ, котрый стареа ся о ню? Чи поставилисье ся коли на его мѣсце? Возмѣтъ на пр. чоловѣка на добромъ ста-виску, котрый тратитъ его нагло ре зъ власной вини. Вѣтъ може переплутати цѣле Toledo, може ходити по у-лицяхъ на всѣхъ стороны — работы прецѣнь не знайде; нѣхто навѣтъ не зверне на него найменшой уваги. Бо въ тѣхъ послѣднихъ лѣтахъ 19 вѣку найтаннѣйшій това-ромъ есть людская кровь и тѣло (оплески). Опускае прото Toledo, удае ся до мѣста суеверныхъ и закимъ споспе-суде ся, есть о якихъ 500 милъ водъ мѣсяца родинно-го, выдае остатный центъ и есть чужимъ середѣ чужихъ.

По догѣтѣ вандрѣвъ може представити собѣ свой малый, родинный домокъ, жену въ росуцѣ и дѣти, що пла-чуть зъ голоду. Успѣшное ся ворожо до суспѣльности, грудь его наповняеся гор-естію — въ такомъ станѣ и унесобденю легко-есть зѣстати трапомъ, а зъ водѣти лишь пару кроковъ до пе-

(Продолженіе на другой сторонѣ.)

РОБѢТНИЧА СПРАВА.

Написавъ В. Зарѣчній.
(Дальше).

Закимъ однако перейдемо до сего предмету, мусимо ще розглянути, якъ дѣлае борба о бытѣ мѣжь робѣтниками тогда, коли зѣтрутъ ся зъ собою двѣ народности робѣтничі, кожда вншихъ навывчѣ, иншихъ поглядѣвъ на жите, кожда иншой стопы житевѣвъ.

Англійскій писатель Тома Карлейль описуе прехорошо ненависть мѣжь робѣтниками англій-скими и ирландскими. Сего ненавистію палали до себе сѣ робѣтнички тогда, коли ще вправдѣ робѣтничка кляса починала мѣжь собою органи-зоватися, але власне ддятого борба та видна стала черезъ те лѣпше та яркѣйше. Той писа-тель гсворить: Дикіи ирландскіи лица, котрі но-сятъ на собѣ знамена хитрости, нерозуму, не-здарности, нужды поздорвляють васъ на всѣхъ головныхъ та побѣчныхъ улицахъ (розумѣея въ англійскихъ мѣстахъ). Англійскій фѣрманъ коли переѣзжае коло нихъ, ударяе Ирландця; той проклинае его своимъ языкомъ, хапае за капе-люхъ та жебрае. Се найгорше лихо, зъ якимъ край мае бороти ся. Зѣ своими лахами та зѣ своимъ дикимъ смѣхомъ е вѣтъ въ станѣ кожду роботу робити, до котрой треба только сильныхъ рукъ и сильного хребта — за платню, за котру купуе картофель. Вѣтъ за омасту мае только соль, спитъ задоволенный зовѣмъ въ першѣмъ лѣпшѣмъ хлѣбѣ свиньскѣмъ, або й будѣ псячѣй,

гнѣздитъ ся въ шоплахъ, та носить убѣръ зъ лахманѣвъ, котрі убирати та роздѣляти е одною зъ найтяжнѣйшихъ операций... Англіецъ, котрый на такой условія не може працювати, зѣстае безъ хлѣба. Нецивілізованный Ирландецъ, не черезъ свою силу, а черезъ слабѣсть, выганяе Англіяца и занимае его мѣсце. Мешкае въ свой безжур-ности та у свой бѣдѣ, въ свой запитѣй гвал-товности та фальшивости.

Я далекий водъ того, чтобы говорить, що въ той способѣ йде борба теперь мѣжь робѣтниками. Робѣтнички мають уже вышу стопу житеву, якъ ту описано Т. Карлейлемъ. Тому и не такъ те-перь выгладѣе ся борба. Все-жъ таки она истнеуе, та зѣдае много людей. Отъ хоть бы въ Сполуче-ныхъ Державахъ, до противъ Англіяца зѣ боль-шими потребами житерными выступае Русинъ або Словакъ зѣ давними своими старокраевыми на-вычками; вѣтъ може свою працо продати танше якъ Англіецъ — немае такихъ потребъ и такого разумѣнія житя, якъ сей послѣдній. Часто тому межѣ ними появлялись сварки та бійки. Русинъ называно всѣлякими згордными именами, погорджувано нимъ, та завѣгды ще ними по-горджують. А прецѣ и англійскіи робѣтнички и рускій однаково терпятъ водъ всѣлякихъ „опѣ-куновѣ“ та „приятельѣвъ“. На мою думку, стс-сункѣ мѣжь робѣтниками нашими а англійскими мусятъ бути змѣнені, чого певно не такъ довго треба буде очѣкувати.

Ирландцѣ прійшли до Англіи, а-потѣмъ и до Сполученныхъ Державъ за хлѣбомъ, якъ и всѣ-лякій иншій народности се роблять, коли въ ихъ краю для нихъ не стае нѣ землѣ нѣ зарѣбку. Тогда рухають ся массы, идуть за море, та ста-

ють до работы, несвѣдоміи анѣ обставинъ житя того краю, до котрого прійшли, анѣ не розумѣ-ючи навѣтъ мовы того краю, до котрого ихъ нужда загнала. И тому збуджають у горожанъ сѣи крапны погорду та ненависть. Але съ часомъ привыкають до новыхъ условинъ, та забувають за свою батьківщину. И люде тогда ихъ зачи-нають шанувати, они бо, тѣ иммигранты, зачина-ють прихильовати ся та живити ся зѣ новымъ порядкомъ.

Я згадавъ вышше, що стопа житева у ро-бѣтничѣвъ полѣпшилась. Бесперечно. Робѣтнич-кѣи дойшли до годянничѣвъ, книжокъ, газетъ, лѣпшихъ помешканъ часомъ, одежи, поживы. Але чи-жъ то означае, що стосунки грунтовно змѣнили ся на корысть робѣтничѣй клясы?

Найперше послушаймо того, що говорять Гледстонъ, а за нимъ К. Марксъ, славный до-слѣдникъ робѣтничѣй справы. Се есть фактомъ, повѣдае Гледстонъ, що нужда робѣтничѣй клясы за часъ 1848—1864 р. не поменчила ся, а пре-цѣнь часть той зѣ своимъ поступомъ въ промыслѣ та гавдлю не мае собѣ ровного въ исторіи люд-скости. Въ 1850 р. ворожила одна газета, що коли поднесе ся въ Англіи вѣвъзъ и вывъзъ то-варѣвъ о 50 %, то англійска бѣда впаде до зѣра. Ажъ тутъ и дивѣ! Року 1863 выноспѣвъ вѣвъзъ и вывъзъ не менче, якъ 443,995,000 фунтовъ штер-линговъ. Величезна сума! А тымчасомъ жите ро-бѣтничѣвъ въ девять десятыхъ частей было бор-бою о бытѣ! Межи робѣтниками англійскими панували тогда (1863 року) такой стосункѣ, что робѣтничка кляса ледви зѣ житемъ уходила пе-редѣ голодомъ, говорить К. Марксъ.

Колѣ-бъ Вы знали, мовитъ зѣ запаломъ

Гледстонъ, въ якихъ условинахъ зломаного здо-ровля, гдикой морали и духовѣи руины выросло се очаровуюче богатство та ся могучѣсть! Зѣ цѣ-кавости переписатьте описи помешканъ въ ко-трыхъ працювали друкарѣ, крапцѣ, моднярки, перечитайте справозданіе комісіи за 1863 р. про затруднене дѣтей у фабрикахъ, въ котромъ то справозданію мѣжь прочимъ читасмо: Гончарѣ, якъ кляса, мушныи и жѣнныи, представляють населене звыроднене, фѣзично и духовѣо; нездо-ровіи дѣти будутъ колѣсь нездоровыми родичами, поступающе звыроднене клясы сѣе есть номину-че. Погляньте въ справозданія инспекторѣвъ фабричныхъ, а тамъ побачите, що положене ро-бѣтничѣвъ „бавовняныхъ“ поправило ся тогда, коли якійсь часъ не працювали въ фабрицѣ, хотъ нужда мѣжь ними бушувала; и дѣти ихъ такъ не вмирали, бо матери могли имъ давати груди, замѣстъ опіуму.

Щобъ можна на-певно твердити, що робѣ-ничѣвъ доля полѣпшилась, треба лѣпшой пе-редовѣмъ статистики въ той справѣ. А тымча-сомъ статистика якъ разъ дуже слаба, бо по пер-ше, плата робѣтничка почислена за высоко, по-друге при укладаніи цифръ статистичныхъ не пытано ся звычайно робѣтничѣвъ, а только фаб-рикантовъ, по трете часто робѣтничкамъ обтяга-ють фабриканты плату, а сего не занотовують въ статистику, на конецъ робѣтнички часто чека-ють на гропѣ, часто выплачуютъ кецекими грош-ми, та мусятъ робѣтнички давати на всѣлякій о-безпеченія. Але якъ тамъ вже не стоить справа зѣ статистикою, намъ треба таки еи придиви-тись блисше.

Послѣ Шульце-Деліча выносила плата б

"SVOBODA"

(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the "SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES: One inch per annum...\$ 20.00
" " Six months 12.00
" " three " 7.00

All communications should be addressed to:

"Svoboda"
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи в грошѣ про-
сятъ высылати по адресу:

То "SVOBODA"
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЪ ЩО
ТЪЖДИЯ ВЪ ЧЕТВЕРЬ.

Entered the post office at
Mt. Carmel, Pa. as second
class mail matter.

Купите книжки!

Въ редакціи "Свободы"
можно достати слѣду-
ющіи книжки:

Канадійска Русь
Написавъ Н. Дмитровъ
ЦѢНА 10 цт.

Якъ чортъ заслуживъ
кусника хлѣба.
ЦѢНА 10 цт.

Образки зъ Америки.
Написавъ Бузько.
ЦѢНА 10 цт.

Народный рухъ Ав-
стро-Угорскихъ Ру-
синѣвъ Ч. І.
Написавъ М. Павлицъ.
ЦѢНА 15 цт.

ЧИТАЙТЕ "СВОБОДУ".

(Продовженіе зб сторони першої)
реступствъ. Я доказувавъ,
що 90 процентъ переступ-
никѣвъ того краю могли бы
бути урагованихъ, наколибъ
мали водповѣдний условія
життя (оплески). Більшість ихъ
достаетъ ся до вязницъ для-
того, бо суть бѣдніи (оплески).
Не втримуюсь сказати, що
въ декотрыхъ нашпхъ са-
ляхъ судовыхъ справедли-
вѣсть есть на спродажъ.
(Оплески). Недавно тому судія
Dundos засудивъ на цѣле
жити вязницѣ трампа, кот-
рий напавъ на листоноша
и забравъ ему цента; той
самъ судія заславъ Mason-а
зъ Lincoln, Nebr., славного
опшуста банкового лишь на
2 роки вязницѣ за отума-
нене своихъ клієнтѣвъ на
\$2,000,000. Що становило
рѣшницю въ тыхъ двоухъ ви-
падкахъ? Миліонъ доларѣвъ.
(Оплески).

Зъ Девсомъ въ вязницѣ.

Пѣдчасъ мого побуту въ
вязницѣ въ Чикаго (оплески)
мавъ-емъ товариша, котрый
водсиджувавъ 12 мѣсячну
кару за то, що вкравъ для
своей жены старый плащъ
вартости двоухъ доларѣвъ.
Чувъ-емъ о его исторіи и
переконавъ ся о нѣй основ-
но. Бувъ вѣнъ безъ работы
черезъ шість мѣсяцѣвъ. Во-
лочивъ ся всюды, шукаючи
даремно работы. Переходячи
коло склепу старыхъ рѣчей
зобачивъ вѣнъ вѣтромъ по-
рушений плащъ, що висѣвъ
передъ дверми и служивъ
за шпльдь, взявъ его для
своей жены; думавъ власне
якъ дуже була опущеною.
Зѣставъ арештований и въ
5 минутахъ часу послано
его до вязницѣ на 12 мѣ-
сяцѣвъ.

Насунуло ся менѣ пита-
не, чи увязнено его длятого,
що вкравъ плащъ, чи для-
того, що не мавъ грошей?
(оплески). Колибъ почувъ исто-
рію того чоловіка, поду-
мавъ-емъ собѣ, що коли
бымъ бувъ на его мѣсци и
не мѣвъ честнымъ способомъ
робити на плащъ для моеи
жены а она бы его потребо-
вала, взявъ-бымъ плащъ
честно чи нечестно, де-бымъ
его мѣвъ знайти. (Оплески).

Тѣй чоловікъ, которого за-
суджено на 12 мѣсяцѣвъ
вязницѣ, не бувъ властиво
переступникомъ. Совѣсть его
ничи ему не закидала. Чинъ
его подиктовало ему почуте
рѣвно благородне. якъ то,

котрыхъ дознають иншіи лю-
де. Его виною була честно-
та и заслуговала на похва-
ду (оплески). Вѣнъ бувъ жер-
твою обставинъ, нещасли-
вого положенія и заслуговавъ
лишь на вѣдѣчуте суспѣль-
ности. Помимо того пѣйповѣ-
до визницѣ, а хто тамъ пѣй-
де, для такого нема вже
иншон втечи якъ хвба за
помочію самоубійства
(оплески). Суспѣльнѣсть, якъ
она днесъ уряджена, не по-
зволяє дингнута ся чолові-
кѣ, котрого разъ зачисли-
ла мѣжъ зброднярѣвъ. Зам-
кни чоловіка въ вязницѣ и
выпусти его, а нѣхто не
дасть ему анѣ працѣ анѣ
слова заохоты. Зѣставъ ви-
гнанымъ. Нѣхто его не по-
знае, всѣ замыкають ему
дверѣ передъ носомъ, спо-
тыкають его надужитя, ажъ
въ концѣ вертае зновъ до
вязницѣ, упадае низше и
почавши водъ ничъ не зна-
чучого злодѣйства кончить
на мордерствѣ (оплески). Если
судите, що есть въ томъ
пересада, переконуюте ся
саміи.

(Дальше буде).

Руске духовенство въ Угорщинѣ.

Тоту статію подаемо въ
перекладѣ зб словенскои
американскои газеты: „A-
merikansko Slovenske Novi-
nu“ Ч. 731. О правдивости
того, що тутъ написано, мо-
гутъ найкорше перекопати
ся тѣ, котры походятъ зъ
угорскон стороны:

„Каждый народъ, котро-
му бракъ проводирѣвъ му-
сѣтъ выдѣти... а далѣ и
загибати. Така судьба жеде
русскій народъ въ Угорщи-
нѣ. Свѣтскои интелігенціи,
котра бы вѣрно служила
народови — нема зовсѣмъ.
А тѣ, котры бы мали бути
проводниками народа, вод-
пурали ся народности, вѣ-
ры а богато разѣвъ и рус-
кого имени. Тыхъ нѣчимъ
не можна такъ образити якъ
тымъ, если ихъ хто скаже,
що вѣнъ — Русинъ! Есть се
змардизована голота, котра
анѣ шубеницѣ не заслуге,
бо шкода бы было того мо-
туза, на котромъ бы ихъ
повѣшала. Про тыхъ бесѣ-
дувати — шкода часу.

Суть декотры мѣжъ свѣт-
скои интелігенціею, котры
лишь таѣно признають ся
до Русинѣвъ а то по тиху

помѣжъ чотырма стѣнами,
щобъ ихъ не почувъ якій
мадаръ.
Лишае ся лишь духовен-
ство. Оно мало бы бути не
только духовнымъ але и
народнымъ проводникомъ
Русинѣвъ. Але чп какъ есть?
Навпаки. Мадярска власть
зъ тыхъ то людей выбирае
Юдѣвъ, котры въ бѣднѣмъ
народѣ забиваютъ и тоту
пекорку рускосты, котру
вѣнъ у себе задержавъ. По-
гляньте на такого руского
духовника и послушайте его.
Вѣнъ пнакше не буде бесѣ-
дувати лишь по мадарски
а то зъ тои причины, що
не знае по руски не только
говорити але навѣтъ писати,
а по друге тому, що вѣнъ
усе хоче лишити ся „haza-
fias' rapom“.

Русскій духовникъ похо-
дитъ по наибольшей части
зъ попѣвекыхъ сынѣвъ и
иншпхъ урядниковъ а одна
третина зъ сынѣвъ простого
народа.

Въ гимназіальныхъ шко-
лахъ не учатъ ся по руски
хоть ще и нынѣ въ Пряше-
вѣ и Унгварѣ суть катедры
для рускои мовы. Но але
священники по большѣй
части хотятъ тымъ показати
свою вышнѣсть, що на на-
уку руского языка не хо-
дятъ, бо они мадары, пи-
шутъ вершѣ по мадарски а
навѣтъ учатъ ся катехизму
по мадарски! Въ родинномъ
кружкѣ, водъ матери и вѣт-
ця не научать ся дѣти по
руски, бо тамъ „папляютъ“
по мадарски. По руски бе-
сѣдуе, лишь зъ простымъ
хлопомъ, коли принесе цен-
ты на „Службу Богу“ —
инакше анѣ чортъ о него
не стараетъ ся.

Певно въ семинари учатъ
ся по руски? Хороши Гос-
поди! И потому такихъ ма-
дарѣнѣвъ высылають на па-
рафію зъ чисто-русскимъ
населенемъ. Такихъ потѣмъ
послушайте, якъ бесѣдуютъ
проводирѣвъ а голова вамъ
закрутить ся. Есть се чиста
мѣшанина рускихъ словъ
зъ мадарскими. Старосла-
вянскій языкъ, которого у-
живаютъ при Службѣ Бо-
жѣй такъ спотворять, що
чоловѣкови ажъ до плачу
йдѣ, а похваля мадарамъ
кѣнца нема. Кровь вдаритъ
чоловѣкови до лица, кола
таке чье. Але що то обхо-
дитъ руского духовника?
Его чуте вже не водчуваетъ
того, а ему милѣйша по-
хваля жидѣвско-мадарскон

голоты, нѣжъ добро своего
народа.

Нѣ, не найдете на цѣ-
ломъ свѣтѣ такихъ пасти-
рѣвъ и такихъ проповѣдни-
кѣвъ, лишь помѣжъ рускими
угорскими священниками,
котры о свой народъ нѣчого-
сенько не дбають. Они вы-
гнали и духа руского въ
народѣ на столько, що пр-
коли спытати ся чоловіка
зб Спшескою, Гемерчанскои,
Земплинскои, Мармарош-
скои и Берегчанскои, що
вѣнъ есть — лишь по тиху
водповѣсть, що вѣнъ Рус-
накъ або Русинъ. Але Гри-
гварчанъ або Земплинчанъ
скаже тобѣ, що вѣнъ греко-
католикъ, такъ якъ и его
духовникъ за жаднй скарбы
въ свѣтѣ не признасть ся,
що вѣнъ русскій духовникъ —
вѣнъ есть гр. кат. А по
грецки только знае що и по
руски — а властиво анѣ
одно анѣ друге. Русскій ду-
ховникъ не читають рус-
скихъ газетъ а самы мадарскіи.
Навѣтъ на галицкй газеты
кажутъ, що то польскій або
московскій.

Окрѣмъ календара не най-
дешъ у духовника жадной
иншпѣй книжки. Вѣнъ лишь
тому ей держитъ, бо есть
въ нѣй церковный уставъ —
инакше не купивъ бы и того.

Русскій попадѣ не вмѣють
згола читати и писати по
руски; не дивота, що руска
мова загибае. Русскій народъ
на Угорщинѣ гине. Нема
душѣ — проводирѣвъ, тому
есть мертве тѣло. Духовен-
ство здеморализоване, вод-
чурало ся водъ простого
народа, а мадары тому мо-
жуть казати, що въ Угор-
щинѣ Русинѣвъ нема! Тому
той народъ такъ подупавъ,
що Мадары положили его
на вымерте, а котрый въ
тыхъ передсмертныхъ судо-
рогахъ живить ся лободою.

Окрѣмъ Бога народъ рус-
скій въ Угорщинѣ немае ин-
шпхъ засугупникѣвъ; та Богъ
высоко, а тѣ, що призна-
ченъ ту на земли провод-
никами не только въ спра-
вахъ духовныхъ, але и на-
родныхъ, тѣ не дбають лише
про себе.

Руско-мадарскимъ духо-
вникамъ не лишае ся нѣчо,
якъ засѣдывати надъ русскимъ
народомъ „вѣчная память“,
а за те впаде для нихъ ве-
лика ласка зъ мадарскон
трапезы.“

За „Свободу“ належить ся
заплатити!

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Майфильдъ. Па. 27. юлія 1897.

Всѣла. — Олифанскій екскурсивъ.
Карбондельскіи бѣтъ и инши
новости.

Въ субботу 24. юлія по-
вѣнчали О. Ө. Обушкевичъ
Сильвестра Моцара, капіта-
на Братства св. Кирила и
Мееодія зъ Евѣис Андрашъ.
На весѣлю всѣ гостѣ бави-
ли ся дуже красно.

Въ понедѣлокъ дня 26.
юлія робивъ комитетъ че-
рковный зъ Олифанту „екс-
курсивъ“ на доходъ своей
церкви до поблиского парку
„Garvin“, въ котромъ брало
участъ около 7 сто людей.
Зъ Майфильдъ было такъ бо-
гато, що компанія не мала
навѣтъ только тикетѣвъ,
кѣлько было потрѣбно, то
дуже богато людей ѣхали за
дармо, бо не было де тикетѣ
купити. Завинили може тро-
хи и олифантскй кумове,
котры повинни были поста-
вити тикетѣвъ, щобы каждыи
могъ тикетѣ купити. Я ду-
маю, що зъ самого Май-
фильдъ было больше якъ 300
людей. Забава водбула ся
дуже спокойно и не было
такого, котрый бы не бувъ
зъ неи доволеный. Под-
часъ забавы „майфильдска
руска банда“ приправала ве-
селымъ гостямъ водъ часу
до руской марши и дум-
ки, хлопцѣ майфильдски, що
належать до свѣву, свѣвали
въ штыри голоса русскій
народный пѣсени и коломый-
ки, а майфильдскй школярѣ
свѣвали школярскй пѣсени
и деклямовали. До танцѣвъ
пригварала колись славна
оркестра Ювенала Обушке-
вича, а котра теперь зроби-
ла по руски, бо подѣлила ся
на партіи. — Лишь одно
было але, бо цѣлый день
была мрака, а паркъ есть на
высокой горѣ, тому не мож-
на было добре видѣти цѣлу
околицю.

Дня 24. юлія была пейда
въ поблискомъ мѣстѣ Car-
bondale. Нашій готельники
вѣтъ хотятъ водразу бути
богатыми, тому всѣ робили
балъ (а есть ихъ тамъ рус-
скихъ трехъ и щось 6 Ли-
твинѣвъ). Але якъ то каже
пословица: „лакомый або
ся не наѣсть, або ся уда-
вить“. Такъ было и въ Кар-
бондѣль, що жадеетъ богато
позаробивъ, бо нашихъ лю-
дей тамъ и такъ не богато
а мусѣли ся еще дѣлти.

Чи то не лѣпше було бы,
щобы одну пейду одѣтъ
робивъ а на другу другій?
Вѣд одного споможуть, але
всѣ всѣхъ нѣколи.

Майфильдскій шиторникъ
Алексій Шлянта намѣряе
выѣхати до Канады въ спра-
вахъ бизнесовыхъ.

Робота знову ту поспеула
ся, минувшего тыждня ро-
было лишь три дни по три
кводры.

Майфильдчанъ.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Господарско-промыслова
выстава въ Winnipeg
юлію 1897.

Каждого року передѣжни-
вами уряджаютъ промысло-
вѣ и фармеры зъ Manitoba
выставу въ головномъ мѣстѣ
той провинціи, въ Winnipeg.
Сего року выставка тога ма-
ла и святочне значѣне, бо
была заразомъ и святкова-
немъ ювилею королевы
Викторіи. Улицѣ Виннипегу
зарѣбли ся множествомъ на-
рода зъ рѣжныхъ сторонъ
и рѣжнои народности. Не
велике число готельѣвъ за-
повнило ся по береги —
народъ сидѣвъ въ хатѣ, то
за барою, а дощъ на дворѣ
лявъ, якъ зъ цебра. То было
21 и 22 юлія. Уже 23 юлія
выпогодило ся о стѣлько,
що можъ было зъ великою
бѣдою добрати ся до мѣсци
выставы. Тренъ С. Р. R. хо-
дитъ шо 5 минутъ. За 10
центѣвъ можъ заѣхати и вер-
нути зъ выставы. Та въ
кѣнци мы вже добрали ся
до выставы. Простора пло-
щина покрыта въ рядъ бу-
динками. Фаны канадскйскй
повѣвають, портреты коро-
леви въ рѣжныхъ позакъ
подыбуе ся на кождѣмъ мѣ-
сци. Будъ прерѣжныхъ зъ
прерѣжными комедіями безъ
числа, а банды рыпляютъ по
всѣхъ кутахъ выставовои
площины. Людей тысячки
тлумитъ ся, годѣ добрати
ся до наиблизшого будинку.

На вступѣ заходимо до
домаженои стайнѣ овецъ.
Вѣла порода найрѣжнорѣ-
нѣйшпхъ овецъ, дуже добре
годованныхъ была доказомъ,
що въ Манитѣбѣ вѣвцѣ зна-
ходятъ и водповѣдний клі-
матъ и пашу для себе. По
другой сторонѣ того будин-
ку — знаходивъ ся будынокъ
для свиней. Справдѣ рос-
кѣ было дивити ся на тѣ
кольсы, рѣжныхъ расъ сви-

(Дальше буде).

вовняного робѣтника въ мясѣ и въ пшеничной
муцѣ:

1804 р.	64 1/2 фунтовъ мяса	або 117 фунтовъ муки
1814 р.	67 " " "	175 " "
1833 р.	83 " " "	267 " "
1850 р.	85 " " "	320 " "

Помимо тыхъ цифрѣ вѣхто не може твер-
дити, що по 1804 майже въ 50 лѣтъ познѣйше
робѣтникъ лѣпше кормивъ ся. Не хоче ся вѣри-
ти, щѣбъ 1850 р. робѣтникъ мѣгъ ѣсти о третину
мяса больше, якъ 1804 р., а то тому, що за той
часъ вѣнъ подвысшивъ иншіи свои потребности жи-
тевой, якъ то выше я вже згадавъ. И въ томъ
подвысшенои потребѣ житевыхъ треба глядати
полѣпшенія его стопы житевой, але се ще не
означае полѣпшенія долѣ. Во признане того, що
мѣжъ робѣтниками пашу голодъ становить тутъ
ядро цѣлон справы, а не що иншого. Зѣбольшена
консумція мяса припадае, здае ся, головно на
маючй веретвы. Припустѣмъ, що на голову при-
падае въ якѣмъ краю 60 фунтовъ. Певна есть
рѣчь, що богатѣй люде такою скѣлькостію мяса
не задовольають ся. Декотры певно споживаютъ и
150 ф. а и выше, декотры только 100 ф. А прожъ
решта? Решта мусить, очевидно, задоволити ся
рештою, котра певне не есть выстарчающею.

Знаемо отже, що робѣтники мають теперъ
вышу стопу житеву. Пытание есть ще завше,
чи полѣпшили свою долю? Инакше сказавши,
якъ мешкають, одагаютъ ся, живлять ся робѣт-
ники — коротко: яке ихъ истноване?

Згѣдно зб всѣми дослѣдами про помешканія
робѣтничй дасть ся се повѣсти: Робѣтники меш-
чаютъ далеко водъ очей посѣдающихъ класъ въ

найгоршпхъ домахъ въ найгоршпхъ дѣльницахъ
мѣста; давнѣйше въ одно и двоверховыхъ бу-
дынкахъ зъ цеглы та въ пивницяхъ; теперъ въ
больше поверховыхъ каменпныхъ на найвысшпхъ
поверхахъ та въ пивницяхъ. Дома, въ котрыхъ
мешкають робѣтники, лихо збудованъ. Въ де-
котрыхъ сторонахъ свѣта панували, а то й па-
нують еще на примѣръ въ Спол. Державахъ,
cottages. Суть то дома, або й домки, побудова-
нй фабрикантами близько фабрики для робѣт-
никѣвъ. Будуючи такий помешканія фабрикантъ не
різікуе, помешканія бо не стоятъ пустѣи и при-
носятъ ему стальной доходъ. Въ часѣ, коли ро-
бѣтники страйкують, фабрикантъ вымываетъ имъ
помешкане, якъ се было въ Пенсильваніи 1886 р.
о чѣмъ добре не оденъ русскій робѣтникъ мѣгъ бы
росповѣсти. Улицѣ въ робѣтничпхъ дѣльницахъ
звычайно не брукований, брудный, часто здаеъ ся
и безъ каналѣвъ, а зъ стоячими, гниучими баю-
рами. Черезъ кепске забудоване бувае въ тыхъ
улицяхъ нечистый воздухъ; люде тамъ мешка-
ють накопиченъ; давнѣйшими лѣтами въ Англіи
навѣтъ въ улицахъ сунули бѣлизну.

Вѣдстрашающій образъ нужды, яка запану-
вала въ Лондинѣ около року 1840 подае добро-
дѣй. Альстонъ. Я не думаю, що теперѣшный
станъ въ томъ мѣстѣ такий самый — нѣ, тамъ
пѣйшла теперъ справа на лѣпше, але я певный,
що подобной нужды, яку на примѣръ подае д.
Альстонъ, е и у Лондинѣ и у иншпхъ мѣстахъ
повно. Сей Альстонъ — то бувъ пасторъ. Бѣду
своеи парафіи описуе тыми словами: Парафія
моя обіймае 1400 домѣвъ, котры замешкуе 12,000
осѣбъ. Мѣсце, на якѣмъ мешкають сй люде мае

менче, якъ 1200 стѣпъ квадратныхъ, и при та-
комъ накопиченю, не есть нѣчого надзвычайного,
що мужъ, его жѣнка, чотыри до пять дѣтей, а
часомъ и дѣдо и бабка проживаютъ въ однокѣй
комнатѣ о 10—12 стѣпахъ квадр., де працюють
ѣдять та сплятъ. Я думаю, що закимъ епископъ
льондинскій звернувъ свою увагу на ту дуже
бѣдну парафію, о нѣй только знали, кѣлько
знаемо о дикпхъ австраліяхъ. И коли мы по-
знаемо болѣ тыхъ нещасливѣвъ, коли ихъ зо-
бачимо при ихъ бѣдномъ обѣдѣ, або зобачимо
ихъ зложеныхъ слабостею, то знайдемо таку
масу безпомѣчности та недолѣ, котрой така на-
роднѣсть якъ наша, вже на саму гадку, що се
можливѣ, встыдати ся повинна. Я бувъ пасто-
ромъ въ Huddersfield черезъ три роки, коли
фабрики йшли найгорше, але я не видѣвъ тамъ
такой нужды, якъ въ Bethnal-Green. Жаденъ
старшій робѣтникъ на десятиохъ въ моимъ су-
сѣдствѣ не мавъ иншон одежѣ, якъ ту, що до
работы и то, якъ лишь можна лиху и подерту;
а навѣтъ богато зъ нихъ, крѣмъ тыхъ лаховъ нѣ-
чимъ больше не накрывало ся... Се говорить ся
о тыхъ, що мають якій такий прятуюлокъ въ чу-
жомъ хоть домѣ. А кѣлько-жъ то людей и безъ
дому, безъ помешканія обходятъ ся? Обходить
ся, очевидно, не зб своей волѣ, але зъ мусу.
Декотры сплятъ въ всѣлякихъ Logie houses-ахъ, а
тѣ, що пѣсѣвъ не мають, переночовуютъ по пар-
кахъ на лавкахъ, въ кутахъ, де полицай не за-
гляне, въ пассажахъ и т. д.

Дома робѣтничй не рѣдко суть зовсѣмъ до
нѣчого. Комісіи высылаи на оглядины такихъ
домѣвъ, приносятъ справоздане, що только а

только домѣвъ треба отинковати, зрѣпарувати,
только а только вогкнхъ, зле вентильованныхъ,
безъ выходкѣвъ. Про середину помешканъ го-
ворятъ звычайно: за мало лѣжокъ (не рѣдко од-
но на цѣлу родину), часто двѣ родины въ двоухъ
комнатахъ (въ одной всѣ спали, въ другой ва-
рили и ѣли), часто въ вогкѣй пивницѣ купа
людей и такъ безъ кѣнца. Яка фізична та мо-
ральна атмосфера въ тыхъ помешканяхъ! Коже,
говорятъ вже зъ досады, есть огнищемъ проступ-
ку та зрѣшлемъ выпникѣвъ, котры насъ до глу-
бины обурюють.

Одягъ робѣтничй теперъ о много лучшій,
якъ передъ якими 40 лѣтами. Можна робѣтника
побачити и въ хорошѣмъ европейскѣмъ уборану
вовняномъ. Однакъ видѣти ся менѣ (не знаю на
певне), що робѣтники ходятъ наибольше якъ и
передъ лѣтами въ бавовняныхъ сподняхъ та сур-
дутахъ, що ихъ убране часто не водповѣдае
змѣнѣ воздуха, що черезъ лихй одѣня, якъ певне
частенько трафляють ся, робѣтничѣ прійде ся
захоровати, та бути черезъ якійсь часъ воддале-
нымъ водъ працѣ.

(Дальше буде).

ней. Я бачивъ свинѣ на выставѣ у Львовѣ и думаю, что понадъ свинске господарство въ Галичинѣ нема, однакъ годова свиней въ Манитобѣ перевысшае свинске господарство галицке.

Зъ ряду слѣдовавъ будынокъ, въ котромъ находило ся множество худобы рожной расы и сей вѣдѣль представлявъ найголовнѣйшу часть выставки. Здавало ся, что оденъ фармеръ понадъ другого сплыве ся, щобъ поставити найлѣпшу худобу. Раса Short Horn, передъ лѣтами спроваджена зъ Англіи, на вѣдмѣнной пашѣ и подъ иншымъ климатомъ, выглядае дуже вѣдмѣнно вѣдъ чисто расы, годованой въ Англіи. Я бачивъ ту еще прекрасну худобу расы Holstein, Ayrshire, Jersey и Freisian. Канадскій газеты выхваляють найбѣльше расу Holstein, однакъ дуже много господарствъ фаховыхъ дали першенство таки расѣ Short Horn.

Все слабше бувъ заступлений вѣдѣль коней, хотъ и ту не було недостатку. Найкрасше представляли ся маленькі коники (Welsh Ponies). Правда, не видно ту було расовыхъ верховцѣвъ и панскихъ поѣздовхъ коней, але робучі, величезні коньска, добре кормлені були доводомъ, що мають господарѣ чимъ робити, а такожъ мають чимъ годувати.

Вѣдѣль машинъ и дрѣвнѣйшихъ зиярядѣвъ господарскихъ бувъ дуже добре заступлений. До недавна спроваджано машини зъ Спол. Державъ, по найбѣльшой части зъ Chicago — нынѣ же суть въ Канадѣ власні фабрики, котрі въ великой части запотребовують канадскіхъ господарѣвъ власными выробами. Помѣжъ величезными возами, стоявъ смиреннѣе нашъ галицкій вѣзъ воловий, работы одного нашего чоловіка зѣ Stuartburn, Man. Вѣзъ сей представлявъ ся дуже добре. Чистенько и зъ густомъ зроблений притягавъ увагу знатоковъ такъ, що цѣль рои фармерѣвъ оглядало дѣло штуки нашего чоловіка. Я пригадую собі разъ, якъ нашъ чоловікъ выѣхавъ до мѣста галицкими санями, а цѣла громада цѣкавыхъ канадскѣвъ оглядала зѣ вѣсхъ боковъ широкий осиковый копанцѣ.

Вѣдѣль продуктівъ господарскихъ представлявъ ся прекрасно. Пшеница, жито, ячмѣнь, овесъ, кукуруза, соевыця, горохъ и др. — нѣ, я не видѣвъ нѣгде такого зѣбожа въ Галичинѣ. Я бачивъ ту огородовину всякого рода навѣтъ сувицѣ, помидоры и др. Изъ того вѣдѣль я вывѣсъ переконане, что Манитоба зовѣсь не зимній край, если оттъ рослинности можуть дозрѣвати.

Павильонъ промысловый може еще найбѣльшѣе бувъ вѣдуплений, однакъ дѣлѣсть робила добре вражѣне. Взагалѣ я вывѣсъ зъ выставки сегодѣшней въ Winnipeg дуже користне вражѣне. Наші люди зѣ далѣйшихъ сторонъ привѣзжали оглядати ноступъ своихъ вѣдѣльгоровжанъ — наші люди вѣже красне поприбирані навѣтъ на твари змѣнили ся; набрали вже иншихъ рухівъ, позабувши ся галицкого сервелізму — они чують ся ту вольными горожанами. Кобы панки зѣ

„Geogr. Handlowo го“ товариства у Львовѣ, ти вѣчній пріятель еміграціи до Бразиліи, скарѣли були выслати свого вѣдпоручника на выставу до Winnipeg, не поемѣлабъ певно на будуче дурниці писати о томъ краю, котрого зовѣсь не знають.

Несторъ Дмитровъ.

НОВИНКИ.

Зачинають рыти!

— Одинъ честный и вѣрыдостный Русинъ зѣ McAdoo, Pa., котрого имени не хочемо тутъ подавати — доносить намъ, что на томъ плейзѣ веде ся страшна агітація противъ „Союза“, навѣтъ зѣ стороны такихъ людей, котрі повинні бы еще заохочувати другихъ до вступленія до той організації, бо и самі суть еѣ членами. Зачуваемо такожъ, что „Союзъ“ названо організацією „пизматичкою“ для легкого баламученія народа, та что самъ предѣдатель Соединенія їзидивъ до McAdoo и „трѣтувавъ“ людямъ, чтобы лишь покинули „Союзъ“ и вступили до единоспасительного „Соединенія“. Доносять намъ такожъ, что тамошній священникъ и его швагеръ, роблять рожницю помѣжъ галицкими и угорскими Русинами, называючи тыхъ першихъ Поляками. — До тыхъ голыхъ фактівъ додамо вѣдъ себе, что всякій того рода придири, несправедливости и тайні махинаціи будемо публично и безпощадно пиятувати.

— Спѣзнывше ся третєе число „Свѣта“ досить темно свѣтитъ, ба можна сказати лишь ще больше затемнюе руско-американскій небосклонъ. Кромѣ того подавъ тойже самъ „Свѣтъ“ въ своимъ третѣмъ числѣ зѣ пальца выссану брѣхню, что буцѣмъ то въ церкви Mayfield-ской котрыйсь зѣ священниковъ въ проповѣдь клявъ Россію и таке инше. На се скажемо, что въ церкви Mayfield-ской була вѣдправлена лишь Сл. Божя и Панахида, а проповѣди жадной не було. Про се може довѣдатись „Свѣтъ“ у першого лѣпшого зѣ Mayfield-скихъ Русинѣвъ.

— Зѣ Вѣдня телеграфуютъ, что въ мѣстѣ Люблянѣ (Laibach) було недавно сирашне землетрясение, котре помимо того что тревало лишь 6 секундъ нарѣбило великои шкоды, а ще большого перестрахи помѣжъ людьми. Любляна, се невелике мѣсто, числяче до 30 тысячъ мешканцѣвъ, положени надъ рѣкою тои самона що и оно назвы, а вѣддалене о 35 миль вѣдъ портового мѣста Триесту.

Ворогъ поцѣлункѣвъ.

Докторъ Valvossori, звѣстный лѣкаръ-гигиениста въ Медюланѣ, есть великимъ ворогомъ поцѣлункѣвъ. — Поцѣлункѣ, пише той ученый, есть ворогомъ людскости, котрый спроваджуе на насъ хоробы варгъ, гортанки, плуцъ, дифтерин и сухотѣвъ. Черезъ те, что чоловікъ цѣлуе ся зѣ другимъ чоловікомъ въ уста може дуже легко набавити ся повижной слабости, забираючи вѣдъ другого чоловіка зарѣдки недуги. Тому слушно радитъ той ученый лѣкаръ, что поцѣлункѣ помѣжъ людьми повинні зовѣсь устати.

Свой до своего!

Вже то така наша погана руска натура, что коли робота иде добре а який-такій центъ заваджае еще въ кипении, то рѣдко хто зѣ нашихъ Русинѣвъ зайде купувати до руского ипорника або салюністы — у жиды або який иншой народности бизнесисты якось все за грошѣ смачнѣйше; ажъ коли припече бѣда, а въ кипении пустки, ажъ тодѣ нашъ чоловікъ иде до руского ипорника або салюністы и тамъ бере на бороду. Навѣтъ декотрі кажутъ, что своего чоловіка не жалъ и онукачи. И такъ звичайно дѣе ся. Коли вже нашъ чоловікъ набравъ доволѣ у руского чоловіка тодѣ переноситъ ся на другой плейзъ, а ты бизнесиста-Русине радъ собі икъ можешъ — вольно тобѣ навѣтъ збанкрутовати и то зѣ вини своихъ таки русскихъ людей!

Неразъ доведе ся почути насмѣшливыя слова такихъ несовѣстныхъ людей, котрі наберуть товару у Русина а потѣмъ не заплатятъ, что мовлявъ той Русинъ-бизнесистъ такой самъ хлопъ якъ и вѣтъ и ему не годитъ ся збогачувати, най такъ робитъ въ майнахъ якъ и каждый. Глубока філософія — нема що казати! Такъ, нехай Русинъ гине, нехай нѣчого и доробитъ ся, та за те нехай за рускій центъ богатѣе жидъ або айриш! Русины Американскі, хотъ правда не всѣ, омываютъ русскихъ бизнесистѣвъ, та ще богато есть такихъ, котрі не можуть обійти ся безъ мяса або иншого вѣктуалу, котре-бы не було заправлене жидѣвскою цибулею и до тыхъ кличемо: Памятайте! Берѣть лишь у своего чоловіка, бо коли у васъ бракне центѣвъ, вѣтъ и на книжку дасть и въ де-чѣмъ иншѣмъ поможетъ, бо все-жъ то свой братъ!

— Компания „Пѣвнѣчно-Нѣмецкій Lloyd“ зняжила цѣну їзды кораблемъ зѣ Бременъ до Нью-Йорку для тыхъ, що їдутъ Zwischendeck-омъ (steerage) на 140 марокъ, а то вѣдъ дня 16. липня. Давнѣйше платили за ту саму дорогу 150 марокъ.

— Нова устава тарифова набрала вже правнои силы дня 26. липня о другой годинѣ въ ночи. Въ томъ то часѣ уставу тоту подписавъ президентъ McKinley, а секретаръ скарбу розѣславъ заразъ телеграмы до цловыхъ поборцѣвъ, щобъ держали ся новой уставы. Уставѣ той спротивятъ ся европейскі державы, а най-больше тѣ, котрі попирають гандель цукру, а котры найбѣльше и то досять зысканно ввозили до Спол. Державъ.

Джума надъ червонымъ моремъ.

Индійска джума посуває ся чимъ разъ далѣше на захѣдъ, а теперъ появилась ся вже мѣжъ людностію надъ червонымъ моремъ. — Зѣ Константинополя доносятъ, что джума появилась ся вже и въ мѣстѣ Джеддо най-важнѣйшѣмъ пунктѣ червоного моря. Заряджено якъ нѣаостройшій мѣры осторожности. Мѣсто тое замкнули и выслали тамъ окрему комисію лѣкареку, котра мае займатись сѣ ратунковыми средствами. Фактъ появлени ся джумы въ томъ мѣсці представляе ся о стѣлько грѣзливѣйшимъ, что Джеддо есть мѣстомъ портовымъ и

есть немѣвъ брамою до Мексики, де рѣкъ рѣчно приѣзжае кораблями до 50 тысячъ путниковъ, та что порядки въ томъ мѣстѣ суть дуже погані, что при теперѣшной спецѣ може лишь причинити ся до розпиреня той страшной пошести.

Вѣсти робѣтничѣ.

Страйкъ вуглярѣвъ.

Наколи ще передъ пятьма роками вуглярѣ зарѣбляли \$5 денно, нынѣ завистні магнаты вугляні зняжили платню до минимума. Въ остатнихъ часахъ пересѣльный зарѣбокъ майнера выновивъ 42 1/2 цента денно. Чи богато, чтобы не вмерти зѣ голоду вразъ зѣ родиною? Оденъ вугляръ въ Fairmont, W. Va. оповѣдавъ, что робивъ черезъ 3 мѣсяцѣ день въ день и зѣставъ ще довень компаніи \$2.77. Вызыскъ не до увѣренія. Русинъ нашъ зѣ Moon Run такъ говоритъ: „Не робилисьмо черезъ 8 мѣсяцѣвъ. Зѣ весною выробилисьмо 3 мѣсяцѣ, але не видѣлисьмо зѣ того анѣ цента, всего компанія забрала. Теперъ зновъ страйкъ, ше й намъ воду замкнули!“ То вже доводитъ до остатной терпачки, коли дойшло вже до того, что не вольно чоловікови напити ся воды тѣмъ больше, если не має чимъ заплатити за ню.

Позаякъ зѣ причины браку мѣсяцъ въ нашѣй часѣписи не можемо подавати докладного перебѣгу зѣ того такъ цѣкавого страйку. то занотуемо лишь факты и то головнѣйшіи зѣ минувшого тѣждня.

Дня 27, 28 и 29 юлія вѣдбули властители копанель конференцію въ Питсбургъ въ цѣли скорого законченія того страйку. Урадили, щобъ:

- 1) за выдобуте п ладоване вугля платили готовкою;
- 2) 2000 фунтовъ становило тону и щобъ въ каждой копаньни вызначено чоловіка до важения;
- 3) раховати майнерови цѣлу сколькѣсть выдобутого нимъ вугля, кромѣ того, котре перелетитъ черезъ сито.

Радили ще надъ иншими точками больше або менше важными той угоды, котре-бы мали подписати всѣ властители копанель мягкого вугля. Але що-жъ зѣ того. Якъ самі продуценты выржажались повинно було бути 150 продуцентѣвъ на той конференціи, щобъ можна було прійти до остаточного порозумѣня, тычасомъ було ихъ всего 36.

Рѣвночасно, бо 27 юлія, вѣдбували въ Wheeling, W. Va. представители различныхъ уній робѣтничихъ вѣспѣльный нарады, якими бы средствами помочи вуглярѣмъ до побѣды, а ще больше заховати родины страйкующихъ передъ голодовою смертію. Рѣшили выдати вѣдзвзу до американской публики о надеяніе датныхъ такъ въ грошахъ якъ и артикулахъ поживы. До сихъ поръ зѣбрано лишь \$1438.50.

Въ четверъ 29. юлія вѣдбувъ ся величавый митингъ въ школѣ McGrea коло Wilkinsburg. Митингъ бувъ скликаний въ цѣли, щобъ заохотити робѣтничѣвъ до вытревалои въ страйку а ще больше, щобъ зѣбрана товпа пойшла до копанель DeArmit-a, тамъ розложила таборомъ и не усту-

пила, доки его робѣтники не приступятъ до страйку. После справезданъ газетъ было на томъ митингу около 3000 зѣбраного народа. — Р. Dolan, предѣдатель уній майнерѣвъ, М. Р. Carrick, предс. уній малярѣвъ и декораторѣвъ и звѣстный вѣдѣльникъ Е. В. Дебсъ. Того остатного переконуючу бесѣду подамо другимъ разомъ. Проводитъ страйку рахують на абсолютну побѣду майнерѣвъ.

— Kelauges, Pa. Честный М. Сѣракъ доносить намъ, что работа на томъ плейзѣ иде дуже планно. Робитъ ся лишь по два дни въ тѣждни.

— Oldforge, Pa. Честный Я. Корбелякъ пише намъ, что работа у нихъ иде дуже слабо. Выробляють лишь по два дни въ тѣждни и то не цѣлыхъ, бо роблять лишь по три кводры дня. Навѣтъ на жите годѣ зарѣбити.

— Olyphant, Pa. Кумове зѣ того плейзу доносятъ намъ, что часы у нихъ все ще дуже лихы.

— Мулярѣ въ Minneapolis, Minn. зьорганізовали ся.

— Фабриканы касъ огнетревальныхъ утворили новый трустъ.

— Въ послѣднихъ дняхъ до організації „Рыцарѣ працѣ“ приступило 6000 новыхъ членѣвъ.

— Шевцѣ въ Rochester, N. Y. застрайковали, бо фірмы принимали до працѣ неувѣйныхъ робѣтничѣвъ.

— Въ послѣднихъ двохъ лѣтахъ надъ 200 фабрикантѣвъ мѣбѣль въи змушений замкнути свои фабрики.

— Одна фірма великого склада убрала въ Buffalo подвыспила своимъ клеркамъ платню о 10' до 20 процѣтъ.

— Голярѣ въ Minneapolis домагають ся, щобъ и въ Недѣлю было имъ вольно голати.

— Въ Будапештѣ прійшло недавно до розрухѣвъ, позаякъ полиція хотѣла перешкодити зѣборамъ робѣтничимъ.

— Въ Японіи есть зьорганізованныхъ 300,000 робѣтничѣвъ; всѣ тамошній товариства робѣтничѣвъ суть приклонники идей соціалистическихъ.

— Нью-Йорскі фабриканты убрала намѣряють зновъ зняжити платню кравцямъ — отже зновъ може бути страйкъ.

— Чого жадають майнеры? — Ничъ, лишь хочуть уйти голодовою смерти.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

ПРИЧИНА СИВОГО ВОЛОСЪ.

Донька: — Мамуню, чому вы такъ сивѣе?

Мати: — Во недобре справуешь ся и тымъ мене гризешь.

Донька: — А то зѣ вапной причины нацѣ бабуна мусѣли дуже журити ся, коли они вже зовѣсьмъ посивѣли.

ВЪ РЕСТАВРАЦІИ.

— Слухай-но чоловіче, тажъ ты менѣ давъ до їдженія таке яйце, зѣ котрого не вдовѣзъ мало выкловати ся мале курчатко.

— Петъ, не говорѣть такъ голосно, бо якъ вчуе господаръ реставрація то почислитъ вамъ за курчатко.

А. — Колько разѣвъ вертаю до хаты зѣ салюну, все змываю собі голову.

В. — Такъ, бо менѣ тоту прислугу робить сама жѣнка.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ“ ВЪ МѢС. ЛИПНЮ:

Yonkers, N. Y.	
Сосенко Семанъ	\$2.00
Оленчикъ Стефанъ	2.00
Shamokin, Pa.	
Копачъ Иванъ	1.00
Олѣаръ Иванъ	2.00
New York, N. Y.	
Салей Д.	2.00
Jamesport, N. Y.	
Пастернакъ З.	1.00
West Troy, N. Y.	
Yennek M.	1.00
Jermyn, Pa.	
Бѣльскій Иванъ	2.00
Lopez, Pa.	
Копачъ Миколай	5.00
Canmore, Alberta, Canada	
Хомякъ Михайло	2.00
Shenandoah, Pa.	
Антоній Опущаць	2.00

Рускі!

Дотеперъ нѣмѣй Американскі Русины послугували ся лишь чужими лѣдями, а оно такъ не добре, бо вже и своихъ людей маемо, что потрафлять насъ обслужити. А отъ въ Олифантѣ есть рускій маляръ

Лаврентій Ковальчикъ.

Хто бы мавъ что до малыванія якъ гавзы або плебаніи и таке инше, най уда ся до того Русина, а вѣтъ певно ему совѣстно роботу выконае. Всѣ Русины най удають ся до него, бо се одинокій рускій маляръ на цѣлу Америку.

Адресуйте до него такъ: LAWRENT KOWALCZYK Olyphant, Pa.

ДО КАНАДЫ!

Тяжкіе часы теперъ настали въ Спол. Державахъ. Чоловікъ навѣтъ на мизерне жите не въ силѣ зарѣбити. Грѣшь колісь за добрыхъ часѣвъ зарѣбленный, теперъ треба стратити на жите, а навѣтъ треба зажити ся. По всѣхъ сторонахъ Сполуч. Державъ застрейковало сотки тысячъ робѣтничѣвъ. Заповѣдае ся на величезный стрейкъ, такой, якого вы еще не запам'ятали. Хто мае ускладаный грѣшь — а треба того гроша найменше \$400, най утѣкае до Канады. Тамъ достане 113 морговъ доброго поля и може собі распочати господарку — буде мати свою батьковщину, свой хлѣбъ для себе и будущѣсть для своихъ дѣтей. Хто зрозумѣвъ, что нема ему що ту сидѣти, той певно забере ся на грунтъ до Канады. — Дорога цѣла ажъ до Winnipeg коштуе зѣ Shamokin \$20.71. Я выбравъ теперъ найкоротшу и найтаншу дорогу. Треба їхати до MORRISTOWN — звѣдси форою до BROCKVILLE и ту на дипо показати картку вѣдъ мене, а достане кождый зняжене по 1 цнт. за милью — безъ той картки мусѣвъ бы кождый далеко дорожне платити, бо пять разѣвъ стѣлько. Еслибъ хто хтѣвъ їхати коротшокъ дорого прим. зѣ Mt. Carmel, Pa. до Buffalo, зѣ Buffalo колѣею Grand Trunk до North Bay, а зѣ North Bay до Winnipeg, мусѣвъ заплатити такъ: зѣ Mt. Carmel до Buffalo \$8.50, зѣ Buffalo до North Bay \$8.80, а въ North Bay покаже картку зѣ моимъ подписомъ и достане ажъ до Winnipeg тикетъ за \$10.60 отже разомъ заплатитъ \$27.90. Се коротша дорога и выгѣднѣйша, але дорожша.

Якъ хто набере охоты поїхати до Канады, най напише свое имя и прѣзвище, колько мае рокѣвъ, якъ имено его жѣнки, колько мае лѣтъ, колько мае дѣтей, по колько кождому лѣтъ и то все списане най прише або до мене на адресу:

Rev. Nestor Dmytriw

467 Ross Ave.

Winnipeg, Manitoba — Canada.

Або на адресу:

„SVOBODA“

Printing Office

P. O. Box 13 — MT. CARMEL, PA.

Або: Mr. D. Prycz

Olyphant, Pa.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ Russian Mercantile Co. Ltd.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбѣльшій рускій компаніичный сторъ въ Америкѣ. Заложений ще въ роцѣ 1889, а теперъ побѣльшенный, украшенный и на ново уряджений. Новый дѣмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за \$18.000 показуе, что може компаніична работа. — Всѣ розумні Русины належать до той компаніи, купують зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$2000. Заряджають нимъ

Стефанъ Мурдза

— И —

Теодоръ Федько

Доля робітника.

Все на світлі зм'яне ся,
И все конає має,
Лише доля робітника
Однак виглядає!

Плынуть роки за роками
Дні за місяцями,
Робітники все остають
У ярмі — волами.

Світять зв'язки середь ночі,
Чиста нічка — ясна
Лишень твоя робітнику
Зв'язонька погасла..

Тече кровця з зв'язаних
рук,

Поть р'ками леть ся,
Твоім потом, твоей кровю
Тань збогацують ся.

І як жуєш свої склы
І нема взгляду на те,
Наженуть тя геть з фабрики,
Чувай здоров'я брата!
С. Сосенко.

ПОГОНЯ ЗА ЗОЛОТОМЪ.

Відкрити в холодній
Алясці поклади золота
выкликали правдиву горячку
середь американської лю-
дності.

Повторяють ся сцени зъ
1848, коли Каліфорнія
творила своє золоте нутро
для жаднихъ богатства и
ли десяти тисячъ муж-
анъ покидало рідні сто-
ны, щобъ першими бути
мѣсці. Настала тогдѣ
авдига еміграція, при ко-
ій декотрі поправдѣ ста-
и ся „за одну нічъ“ бо-
ачами, але далеко більше
исло людей жалувало гѣрко
свого поступку.

Що вѣсть о відкритію зо-
лота такъ всѣхъ заняла и
що чимало народа стрѣм-
оловъ бѣжити до Аляски,
не зважаючи на небезпечну
подорожъ и на зимно вѣ-
омъ краю — нема що ди-
увати ся. Лихі часи, які
геперь дають ся чути скрізь
поміжъ робітними людьми,
тихають ихъ вѣ далеку и не-
безпечну дорогу. Тота сама
гадка, що зневолює тисячѣ
бѣдаковъ ставляти послѣд-
ній центъ на лѣтерію вѣ
надѣѣ, що зверне ся имъ
те сторіцею, поводить ин-
шихъ великомѣйськихъ ро-
бѣтниківъ, на ривѣ або зо-
вѣмъ збанкрутованихъ куп-
цѣвъ до продажі своєї влас-
ности, щобъ оплатити кош-
та вѣзду до Аляски и тамъ
дойшовши скоро до маєтку,
запевнити собі разъ, на
завсѣгды удержане.

Цѣле однакъ щасте, що
Аляска лежить такъ далеко.
Кошта подорожжя такъ ве-
ликі, а трудності сполуче-
ній зъ подорожжю такъ чис-
ленні, що багато зъ тихъ,
котрі хотять вѣ одну хви-
лю стати богачами, не такъ
скоро доѣда до бажаної
цѣли.

Тихъ пошукующихъ до-
рогого металю, котрі не
суть добре заосмотрѣні вѣ
одѣжѣ, живнѣсть на колыка
мѣсяцѣвъ и инші конечні
потреби, ждуть вѣ Алясцѣ
далеко страшнѣйші труды
и терпѣнія, нѣжъ тихъ, ко-
трі вѣ 1848 р. гнали за бо-
гачствами до Каліфорніи.

Большому наплывови лю-
дей до Аляски грозить подѣ-
у пору голодова смерть,
бо дуже лиха комунікація
унеможливлює довозъ жив-
ности всѣмъ тымъ тисячамъ,
котрі суть вѣ дорогѣ до
того краю.

Впрочѣмъ горячка повста-
ла наслѣдкомъ відкритія зо-
лота вѣ Алясцѣ, знайде та-

кій конає якъ каліфорній-
ска або австралійска. — Про-
тихъ, котримъ усьмѣхне ся
щасте, буде ся писати и
говорити, а другі, котримъ
не поведе ся, зостануть за-
буті и згинуть самѣтно. А
вѣ додатку не ти стануть
найбѣльшими богачами, ко-
трі зъ нараженемъ власного
життя видобудуть той доро-
гий металъ, але найбѣльше
зискають ти, котримъ ти
перші будуть мусѣти золо-
томъ оплачувати кожній
кусникъ хлѣба.

ОГОЛОШЕНІ!

Рускій молодець глядає
мѣсяца до штору або до го-
тели — розумѣе провадити
бизнѣсъ, говорити по руски,
нѣмецки, англійски и всѣми
славянскими мовами. — Хто
бы потребовавъ такого, про-
шу написати до „Свободы“.
Адресъ:
„СВОБОДА“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

РУСКА ГРОСЕРНЯ!

Нашъ чоловікъ честный и
порядный
Яковъ Гамбалъ
въ OLYPHANT, PA. на Race
Str. має сторъ. Достанете у
него все потрібне до житя,
а все свѣже, добре и деше-
ве. Всюды вже люде зрозу-
мѣли, що треба у свого
брата, а не пейсатыхъ дра-
бовъ спомогати.

РУСКІЙ ГОТЕЛЬ!

Семанъ Митренко,
въ OLYPHANT, PA. на River
Str. въ домѣ Д. Свалы має
порядный готель
Можна достати тамъ кож-
дого часу свѣжій, добрий и
здоровий нанитки, якъ пиво,
вино, віску, темпера и пр.
Родимцѣ — зайдѣть, то
переконаетесь.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ГОТЕЛЬ

**Д. Геренчака и Ф. Михаль-
ского.**
въ Jersey City, N. J.
38 Green Str.

Кожній Русинъ идуцій зъ краю, чи до
краю, або мавцій яку небудь потребу вѣ
Нью Йорку, чи околиці, повиненъ асту-
пати до того готелю, бо:

Тутъ достане найздоровшій
и найтанній напитки вся-
кого рода.

Достане нѣчлгѣ танній,
чистеній и безпечный.

Попежъ зъ того готелю лишъ пару кро-
ковъ до пенсильванійского, літійского и
центрельского діпа, а такожъ діпа, збѣдкі
стрѣттары розходять ся по цѣлѣмъ мѣстѣ
и околиці, якъ Newark, Bayonne и т. д.
Феры до Нью Йорку и Брук-
лина такожъ подѣ носомъ. —
Вѣ томъ готелю порадять вамъ без-
платно, де таку шіфарту купити, а
если не знаєте, то запровадять васъ до хо-
ти на діпо, або на шифу, та вѣгалѣ да-
дуть вську добру раду.

Вѣ готелю томъ е такожъ
прекрасна галья на мітингі,
забавы и весѣля.

J. S. MILLER

ПЕРВОРЯДНЫЙ КРАВЕЦЪ
на Third str. — Mt. Carmel, Pa.
Якъ хочешъ мати красне,
модне, добре, а тане убране
то зайді на Third str., а
тамъ знайдешъ кравця Міл-
лера. Вѣнъ вже давній обы-
ватель вѣ Mt. Carmel, Pa.,
тожъ его всѣ знаютъ. Якъ
вѣнъ тебе красно вбере, то
не повѣсташъ ся передъ
першимъ джентельменомъ
американскимъ. — Пошукай
тѣлько Міллера, а не пожа-
луешь!

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ.
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брата!

Що за Талпашъ? Звѣдки вѣдѣть?
— Та-жъ краєць нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Подкрѣпляютъ силы!

— Що за брында въ пиво тамъ!
— Обходитъ ся файло!
— Обслугує якъ братамъ!
— Танько надзвичайно!

J. LIACHOWICZ

(І. Ляховичъ)
425 Shamokin st.
ШАМОКИНЪ, ПА.
Польско-литевскій zegar-
містръ и ювілеръ

Всѣмъ направи zegar-
ковъ выкоує точ-
но, танько и въ корот-
комъ часѣ и за напра-
ву гварантує. — Мас
на складѣ великій вы-
боръ zegarковъ золо-
тыхъ и сѣрныхъ по дешевой цѣнѣ, и за
доброту кожного zegarka гварантує.
Обручки сѣльны, якъ хто купує достає
въ подарунокъ гарный будзѣкъ.

Стѣнный zegary дає на
выплатѣ.

HENRY FREY

PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешъ мати красну фотографію, вѣр-
ный портретъ, зайді до того фотографа.
Нертасъ зо слюбѣ зайді зъ жѣнкою до
него, дай ся знімати, а будешъ мавъ на
цѣлѣ жите памятку. Мавъ ладну дитин-
ку дай фотографовати у него, а будешъ
мати красній образъ, сѣсть у Васъ брат-
ство, най зайдѣ до того фотографа, а вѣнъ
Вамъ зробить фотографію и портрети, які
хочете. — У него рѣжурдинъ фотографіи
и портреты можна замовити и то по дуже
умѣркованій цѣнѣ. — За роботу гварантує.

Бенедиктъ Талпашъ
(BENEDICT TALPASZ)

— Russian Meat Market —
Pine str., — Shamokin, Pa.
.. напротивъ руской плебаніи. ..

Тѣлько оденъ на цѣле
мѣсто рускій бучеръ. Про-
дає все свѣже мясо и волове
и телече и вепровину. —
Розвозить въ часѣ.

Браті Русины! Спомогай-
мо себе всѣ вѣспольно на
кождѣмъ кроцѣ, а будуть
зъ насъ люде!

H. FEINBERG,

ЗЕГАРМІСТРЪ и ЮВІЛЕРЪ.
Має свой великій складъ
въ рускомъ домѣ, коло
руского стору
на Shamokin Str.
въ ШАМОКИНЪ, ПА.

Направляє
zegarki дуже
добрѣ танько.
Має на скла-
дѣ великій
выборъ zegar-
ковъ золо-
тыхъ и сѣр-
бныхъ и спро-
дає по дешевыхъ цѣнахъ.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѣЛЫЙ EXCESIOR.

Всякій потрібній рѣчи до житя, якъ такожъ
убраня майнерскій и звычайный можна купити.
Посылає такожъ грошѣ до всѣхъ частей
свѣта, скоро, танько и безпечно.

Продає шіфарты.
Не вѣдъ нынѣ вже знаютъ люде солідного
предсѣдателя „Союза“.

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA.
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Вырабляє
25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ наибѣльшихъ броварѣвъ
въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ есть
вольне вѣдъ всякихъ примѣшковъ, и для того
есть найздоровшимъ. Завсѣгды однои и тои
самой доброты и пріємного смаку и есть спо-
ряджане подѣ зарядомъ одного зъ найздѣб-
нѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.

Вырабляє въ найлѣпшѣмъ гатунку Porter
and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout
and Porter in Vaults.

Салъонѣты и приватный родины повинны
замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Хто хоче справити яку оѣтру до своя церкви
нехай ся зверне до найсолѣднѣйшого
и найлѣпшого

Руского товариства для výroby и торговлѣ
ризъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЄ У СЕБѣ НА
СКЛАДѣ:

наплечники, стихарі, поясы, обрусы, пли-
таны, фелоны, епитрахиль, образы, пла-
щаницѣ, чаши, лѣхтары, хресты, хоругвы,
книги церковный и взагалѣ всякій рѣчи
потрібній до ужитку церковного.

Якъ НАЙДЕШЕВШИ ЦѣНЫ.

При замовленяхъ на бѣльше якъ 100 злр.
а в. вѣдповѣдний опуєтъ (рабатъ).

Всѣ рѣчи выкѣнчені стисло посля припи-
совъ гр. кат. обряду. Товаръ приходитъ
на мѣсцѣ призначенія найдалѣше за мѣ-
сяцъ вѣдъ часу замовленія.

Товаръ выслаєсь лишъ за поперед-
нымъ пріспланемъ належитости, або за
послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:

„Товариство для výroby и торговлѣ ризъ
церковныхъ“ въ Самборѣ,
AUSTRIA, GALICIA.

Одинока руска бучерня
на цѣле мѣсто на
Second str. на про-
тивъ друкарнѣ
„Свободы“

Ю. Щипчика и Г. Троха-
новского.
въ Mt. Carmel, Pa

Въ кождѣй хвилі свѣже
мясо всякого рода. И волове
и телече и вепрове. Ану
газдынѣ не волочѣть ся по
чужихъ — маєте своихъ!

Wanted—An Idea
Who can think
of some simple
thing to patent?
Protect your ideas; they may bring you wealth.
Write JOHN WILKINSON & CO., Patent Attor-
neys, Washington, D. C. for their \$1.00 prize offer
and list of two hundred inventions wanted.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА

Подѣ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА
Звѣстного руского патриоты.

Есть се наилучше заосмотрѣ-
ныи зѣ всѣхъ шторѣвъ
и всѣхъ потрібныхъ товаровъ и
всякого рода по якъ най-
таньшѣй цѣнѣ.

Кожній тамошній Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най-
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашъ га-
здынѣ най йдутъ громадно!
На що Юсѣковъ, Шмугль-
спомогати? Идѣть до своего.

Читайте и уважайте.

Стань и огляни всѣ
возы для бучерѣвъ, гросер-
нѣковъ, голсельнѣковъ (до
розвожѣния пива) и различ-
ный другі, робленій зъ най-
лѣпшого матеріалу и най-
лѣпшой работы.

Головне ковальство!
Спеціально вырабляютъ
ся желѣзныя плиты, и обго-
рождения надгробниковъ.

J. B. Zimmerman
Cor. Independence and
Market str.
SHAMOKIN, PA.

M. ROTHSCILD,
642 E. Sunbury St.
ШАМОКИНЪ, ПА.

Великій складъ всякого
рода убранъ, для старшихъ
и для дѣтей. Капелюхи,
шапки и всякій другі
рѣчи того рода въ найлѣп-
шѣмъ гатунку, въ низкихъ
цѣнахъ.

R. H. Morgan
23 North Main Str.
SHENANDOAH, Pa.

Вырабляє фаны, пасы,
шапки и вѣдзнаки для
Братствъ. Пишѣть по цѣн-
ники и по пробу.

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокий лѣкаръ, славяни-
на цѣле мѣсто. Лѣчатъ вся-
кій хоробы совѣстно и въ ко-
роткомъ часѣ. Особливо не-
зрѣланный лѣкаръ въ спра-
вахъ положничихъ. Гово-
рить по англійски, по руски
и по польски. Горячо пору-
чаемо сего знаменитого док-
тора, нашимъ Русинамъ.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНѢВЪ.

Выпаймає такожъ керичи на похоро-
ны, хрестины и весѣля по дуже
низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до
него.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголітня прак-
тика дала ему способность стати добрымъ
лѣкаремъ. Лѣчитъ успѣшно всякого рода
хоробы. Має такожъ свою власну аптеку,
въ которой вырабляютъ ся дуже добры и
помѣщи лѣкарства.

Розмовитъ ся по руски,
литевски, по польски и по
англійски. — На цѣлѣй око-
лиці знаютъ добре Шлю-
паса!

Гавріилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Має завсѣгды на скла-
дѣ свѣже добре пиво въ
великихъ и малыхъ бочѣв-
кахъ зъ наилучшихъ брова-
рѣвъ, горѣвки (whiskey) и
лѣкеры найлѣпшого гатунку

**Браті! замовляйте у сво-
го!**

РЕСТАВРАЦІЯ и КА-
ВІЯРНЯ.

* **TROMETTERS** *
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Свѣдѣня, Обѣды, Вечеря.

Въ кождѣмъ часѣ можна
достати такъ горячій якъ и
зимний перекуски. Потравы
прилагоджені на европей-
скій способъ, дуже смачно.
Услуга пыльна и солідна.

Особній покой для родинѣ.
— Найлучшій вина, пива,
лѣкеры, віски и всѣ можливі
напитки. Цѣна дуже мала.
Препоручає ся всѣмъ сю
реставрацію, а передовѣмъ
пріѣзднямъ.
Пишучій сей адвертай-
сментъ ручить за Тромей-
тера.

Ike Goldschmidt

Clothier, Tailor & Hatter
25 & 27 N. Oak str.
Mt. CARMEL, PA.
— Заложений 1880 р. —

Рѣжного рода найлѣпшій
убрані по дешевыхъ цѣнахъ.
Посылає грошѣ до Евро-
пы на money order, або че-
резъ найлѣпшій банки.
Має агенцію найлѣпшихъ
компаній ассекураційныхъ
и полагающе ассекураціи
вѣдѣ огню и на жите по
дешевыхъ цѣнахъ.
Его довголітня честна
праця, говорить сама
за него.

Юліанъ Копыстанскій

(JULIAN KOPYSTANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКИНЪ, ПА.

Перворядный салъонъ рус-
кій. — Найлучшій напитки
можно ту достати, якъ: пи-
во на шклянки и бутельки,
вина розматого гатунку,
горѣвки досконалы, цигара
дуже добры.
Спѣшитъ Браті Русины
до своего братчика Юлька.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
O. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотрѣный въ
найлѣпшій товары, спрова-
дзованій впрѣстъ зъ найпер-
шихъ складѣвъ. — Майже
всѣхъ Русинѣвъ вѣ Mt. Car-
mel заосмотрѣе въ живнос-
ти. Продає такожъ одягъ
майнерскій и посылає грошѣ
до старого краю танько, точ-
но, скоро и безпечно.
Слѣй до своего — а до чужого не пай
са. Жидѣвъ омняйте вѣ чѣлка!

Молись, трудись, учись, до „СОЮЗА“ запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ“ читай, Русь святу люби, доброму научайся, грошей не марнуй,
въ процеса не вдавай ся. Вѣ лѣтерію не грайте, тѣлько грѣшъ падѣть. Браті! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! Буде зъ васъ.